

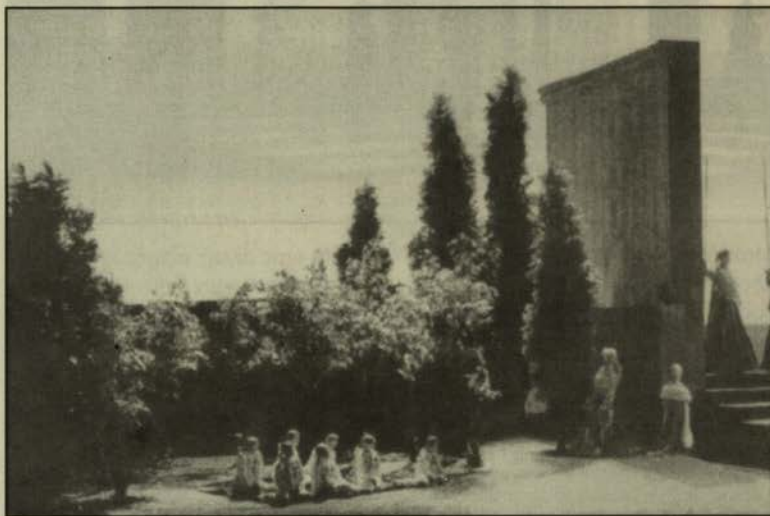
Ισηγορία εθνών και αλαζονεία της δύναμης

Του Φανούρη Κ. Βώρου

Οι πρόσφατες φραστικές (και ίσως όχι μόνο φραστικές) τριβές ανάμεσα στη γερμανική διπλωματία και τον Έλληνα αναπληρωτή υπουργό των Εξωτερικών μας οδηγούν μοιραία, δηλαδή αναγκαστικά σε κάποιες αναμνήσεις και ερμηνείες και εκτιμήσεις, όχι από διάθεση μνησικακίας αλλά αναζήτησης της νηφαλιότητας.

Εμείς ως λαός έχουμε καιρούς εκφράσει θαυμασμό για τις αρετές του γερμανικού λαού: εργατικότητα, επίδοση στις επιστήμες και τις τέχνες, πρόοδο στην τεχνολογία. Όσοι από μας ασχολούνται με φιλολογικές έρευνες μνημονεύουν με ευγνωμοσύνη τη συμβολή Γερμανών ερευνητών στη μελέτη και προβολή των ελληνικών γραμμάτων, ειδικά της κλασικής Αρχαιότητας. Μεγάλα έργα συνθετικά, όπως *Η ιστορία του Ελληνιστικού Κόσμου (Der Hellenismus)* του Johannes Droyzen, *Τα αποσπάσματα των Προσωκρατικών (Die Fragmente der Vorsokratiker)* των H. Diels και W. Kranz, *Η Αρχαία Ελληνική Ιστορία (Die Griechische Geschichte)* του H. Bengston, *Από το Μύθο στο Λόγο (Von Mythos zum Logos)* του W. Kranz, δεν είναι μόνο έκφραση προσωπικού επιστημονικού μόχθου κάποιων ατόμων, αλλά είναι προϊόντα μακράς φιλολογικής παράδοσης με κορυφαίους εργατές.

Και πολλοί Έλληνες, κυρίως από τα χρόνια του Λουδοβίκου της Βαυαρίας (πατέρα του Όθωνα) και ύστερα, σπούδασαν στη Γερμανία αρχιτεκτονική, ζωγραφική, φιλολογία, παιδαγωγική, κοινωνιολογία, ιατρική και δια-

κρίθηκαν ύστερα στην ελληνική κοινωνία μνημονεύοντας με ευγνωμοσύνη και θαυμασμό τους Γερμανούς δασκάλους τους (Δ. Γληνός, Αλ. Δελμούζος, Ι. Θεοδορακόπουλος, Παναγιώτης Κανελλόπουλος, για να περιοριστούμε ενδεικτικά σε λίγους μόνο που είχαν σπουδάσει πριν από το Α΄ μεγάλο Ευρωπαϊκό Πόλεμο ή πριν από το Β΄, τον πιο καταστροφικό). Στα πανεπιστήμιά μας ακούσαμε λόγια θαυμασμού για τη γερμανική φιλοσοφία, μουσική, επιστήμη και λόγια προτροπής για σπουδή της γερμανικής γλώσσας ως έκφρασης πολιτισμού.

Ότι δυσάρεστο ακούστηκε ή γράφτηκε για τους Γερμανούς σε τούτη τη χώρα ήταν μόνο αφήγηση της εκ μέρους τους παραβίασης των κανόνων δικαίου κάθε φορά που εκείνοι καταλαμβάνονταν από μανιακή αλαζονεία και επιχειρούσαν με ένοπλη βία να δείξουν στην ανθρωπότητα την «ανωτερότητά» τους και την τυφλή δύναμή τους. Στις περιπτώσεις αυτές έδειχναν ότι ένας λαός γίγαντας παρασυρόταν από ηγέτες με παιδική μικρόνοια ή ανδρική παράνοια. Και αυτοτιμωρούσαν.

Οι Γερμανοί ως σύνολο πλήρωσαν τις συνέπειες της αλαζονικής συμπεριφοράς των ηγετών τους (Kaizer, Fyhrer και των συνεργατών τους). Τη φοβερή έκρηξη της τρομοκρατίας δεν τη γνώρισαν μόνο οι κατεχόμενες χώρες, αλλά και η κατεχόμενη από μαζική αλαζονεία Γερμανία (1943). Αυτά διαβάζω και σε γερμανικό σχολικό βιβλίο της δεκαετίας του '60, τότε που η γερμανική ηγεσία επιδίωκε συνειδητά να διαπαιδαγωγήσει τη νεολαία της με την ιστορική αλήθεια για τις πράξεις της Γερμανίας... (E. Dittrich κ.ά., *Grundriss der Geschichte*, Stuttgart 1965, Band III, s. 186: «Terrorherrschaft in Deutschland»).

Ενώ όμως με θαυμαστή εργατικότητα και πειθαρχία ξαναχτίζουν ό,τι με αλαζονεία είχαν γκρεμίσει, φαίνεται ότι οι θαυμάσιοι αυτοί για πολλές αρετές τους άνθρωποι δεν κατορθώνουν να αντισταθούν στην «αλαζονεία της δύναμης», αλαζονεία που φαίνεται να είναι σύνδρομο της δύναμης. Έτσι έχει δείξει η Ιστορία όχι μόνο στον αιώνα μας θυμίζω πρόχειρα τους Αθηναίους έναντι των Δηλίων το 416 (η έννοια της δικαιοσύνης μας είναι άγνωστη, όταν οι δύο πλευρές δεν είναι ισόδυναμες) θυμίζω τους Ρωμαίους έναντι των

Ο Φ. Βώρος είναι διδάκτωρ φιλοσοφίας, σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και εκ των συγγραφέων της εκδόσεως για τη ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ του Ε.Μ.Π. Το άρθρο είναι αναδημοσίευση από την ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ. (9.12.93).

Μακεδόνα (δεν περιμένουμε τους πρεσβευτές σας για να συζητήσουμε όρους, αλλά για να αποδεχθείτε τους όρους μας). Όμως η αλαζονεία δεν παράγει μόνο αδικία προς τα έξω, αλλά και αυτοκατάρευση στο εσωτερικό. Όταν οι ηγέτες μιας χώρας μεγάλης δυσκολεύονται να νιώσουν την ευαι-

σθησία μιας άλλης μικρής και δεν θέλουν να ακούσουν κριτική, ότι τώρα κάνουν πράξεις αλαζονείας, με συνέπειες μοιραίες και οδυνηρές, τότε μας υποχρεώνουν να τους θυμίζουμε κάποια δυσάρεστα περιστατικά:
 - Ότι πριν από δύο χρόνια (16.12.91) με επιμονή του κ.

Genscher «αναγνωρίστηκαν» δύο θραύσματα της πρώην Γιουγκοσλαβίας ως κράτη ανεξάρτητα και από τότε μαίνεται εκεί ο εμφύλιος πόλεμος...

- Ότι αυτός ο διαμελισμός της Γιουγκοσλαβίας θυμίζει αντίστοιχη ενέργεια του Fyhrer (Οδηγία 25 του Απριλίου 1941).
- Ότι ολοκλήρωση της Οδηγίας 25 είναι προωθούμενη «ανεγνώριση» των Σκοπίων (τότε, το 1941, ήταν παραχώρηση στη γερμανόφιλη κυβέρνηση Φίλοφ, της Βουλγαρίας).
- Ότι δεν μνησκαζόμαστε για τη λεηλασία της χώρας μας στην Κατοχή, αλλά αναγκάζομαστε να θυμόμαστε το χρέος... που δεν έχει εξοφληθεί.
- Ότι ευχόμαστε να θυμούνται οι «εταίροι» μας μερικά χρέη ιστορικά, όχι για να τα εξοφλήσουν αλλά για να μην τα αυξήσουν με ενέργειες αλαζονικές, γιατί η αλαζονεία δεν έχει φρένα στην πορεία αυτοκαταστροφής.

